

ระบบเสียงภาษาละเวือะบ้านดง

๕.๑ โครงสร้างคำ

คำในภาษาละเวือะบ้านดงมีทั้งคำพยางค์เดี่ยว ซึ่งมีแต่พยางค์หลัก และคำ ๒ พยางค์ ซึ่งประกอบด้วยพยางค์รองและพยางค์หลัก เช่นเดียวกับในภาษาละเวือะบ้านป่าแบ๋ บ้านข้างหม้อ และบ้านอมพาย เมื่อพิจารณาโครงสร้างของคำในภาษาละเวือะบ้านดงจากข้อมูลคำศัพท์จำนวน ๑,๒๐๐ คำที่ใช้วิเคราะห์ระบบเสียงภาษาละเวือะบ้านดงแล้ว พบว่าโครงสร้างของคำในภาษาละเวือะบ้านดงมีลักษณะดังนี้

(CV(C)) . 'C(C) (C) V(V) (C)

ลักษณะโครงสร้างของคำในภาษาละเวือะบ้านดงนั้นเหมือนกันกับโครงสร้างคำในภาษาละเวือะบ้านป่าแบ๋ทุกประการ แต่แตกต่างกันกับโครงสร้างคำในภาษาละเวือะบ้านข้างหม้อและบ้านอมพาย

จากสูตรโครงสร้างคำข้างต้น สามารถแยกออกเป็นโครงสร้างคำแบบต่าง ๆ ทั้งคำพยางค์เดี่ยวและคำ ๒ พยางค์ได้ ๒๔ แบบดังต่อไปนี้

คำพยางค์เดี่ยว

CV	:	/ʔɛ/	"ไก่"
CVV	:	/kɔɛ/	"ฝ้าย"
CVC	:	/cik/	"นา"
CVVC	:	/kuən/	"ลูก"
CCV	:	/phrɛ/	"ลูกเห็บ"

ccv	:	/mbue/	"ส้ม"
ccvc	:	/kloŋ/	"ห้วย"
ccvvc	:	/pliəh/	"ทอก"
ccc	:	/mble/	"กำไล"
cccvc	:	/mbrue/	"ละเหยียด"
cccvc	:	/mbraʔ/	"ขโมย"
cccvc	:	/mblout/	"กลืน"

คำ ๒ พยางค์

cv.'cv	:	/ʔə'ce/	"ทะเลาะ"
cv.'cv	:	/rə'puε/	"เงา"
cv.'cvc	:	/sa'kan/	"ทรี (น.)"
cv.'cvvc	:	/rə'ʔaum/	"น้ำ"
cv.'ccv	:	/tə'liŋa/	"แกง"
cv.'ccv	:	/ʔə'klai/	"กวน (ก.)"
cv.'ccvc	:	/sa'ʔnaʔ/	"ตรงกลาง"
cv.'ccvvc	:	/sa'ʔmoɪŋ/	"ดาว"
cvc.'cv	:	/səŋ'gə/	"โค่น"
cvc.'cv	:	/lən'diə/	"ไฟแช็ค"
cvc.'cvc	:	/sən'diʔ/	"ใกล้"
cvc.'cvvc	:	/lən'guəŋ/	"หมอน"
cvc.'ccv	:	/rən'grə/	"ตัวแทน"
cvc.'ccv	:	/səŋ'gləε/	"คิดถึง"
cvc.'ccvc	:	/lən'gliɛh/	"ทกลีบ"
cvc.'ccvvc	:	/mən'grəuŋ/	"หัวเข้า"

จากข้อมูลทั้งหมดไม่พบโครงสร้างคำ ๔ แบบต่อไปนี้ คือ CV.'CCCV, CV.'CCCVV
CV.'CCCVC, CV.'CCCVVC, CVC.'CCCV, CVC.'CCCVV, CVC.'CCCVC, และ CVC.'CCCVVC

๔.๒ โครงสร้างพยางค์

พยางค์รองและพยางค์หลักในภาษาละเวือะบ้านดง มีลักษณะโครงสร้างและส่วนประกอบดังต่อไปนี้คือ

ก. พยางค์รอง มีโครงสร้างเป็น CV(C) เหมือนกันกับในภาษาละเวือะบ้านป่าแป๋ บ้านช่างหม้อ และบ้านอมพาย โครงสร้างของพยางค์รองสามารถแยกออกได้เป็น ๒ แบบ คือ CV และ CVC หน่วยเสียงพยัญชนะที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้นในพยางค์รองได้มี ๔ หน่วยเสียง ได้แก่ /t c k ʔ m s l r/ หน่วยเสียงพยัญชนะที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายในพยางค์รองได้มี ๓ หน่วยเสียง คือ /m n ŋ/ และหน่วยเสียงสระที่สามารถปรากฏในพยางค์รองได้มี ๒ หน่วยเสียง คือ /ə/ และ /a/ (ดูรายละเอียด เรื่องการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระในพยางค์รองในตารางที่ ๔๒ หน้า ๒๗๑) ตัวอย่างเช่น

CV	:	/ʔa'poh/	"เกล็ด"
		/sa'taʔ/	"ทาง"
		/ma'loŋ/	"ท้องฟ้า"
CVC	:	/ʔam'buət/	"น้ำตา"
		/san'duh/	"สะดุด"
		/raŋ'guʔ/	"จงอยปาก"

ข. พยางค์หลัก พยางค์หลักในภาษาละเวือะบ้านดงมีโครงสร้างเหมือนกันทุกประการกับโครงสร้างพยางค์หลักในภาษาละเวือะบ้านป่าแป๋ แต่แตกต่างกับโครงสร้างพยางค์หลักในภาษาละเวือะบ้านช่างหม้อและบ้านอมพาย คือ มีโครงสร้างเป็น

C(C) (C)V(V) (C) ซึ่งสามารถแยกออกเป็นโครงสร้างพยางค์หลักแบบต่าง ๆ ได้ ๑๒ แบบ (ดูตัวอย่างคำพยางค์เดี่ยว หน้า ๒๒๘)

หน่วยเสียงพยัญชนะที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะต้นในพยางค์หลักได้ คือ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาละเวือะบ้านดงทั้งหมดจำนวน ๒๔ หน่วยเสียง ซึ่งมีเพียง ๑๐ หน่วยเสียงเท่านั้นที่สามารถปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายได้ (ดูรายละเอียดในเรื่องระบบพยัญชนะ หน้า ๒๓๑) และหน่วยเสียงสระที่สามารถปรากฏในพยางค์รองได้ คือ หน่วยเสียงสระในภาษาละเวือะบ้านดงทั้งหมดจำนวน ๒๔ หน่วยเสียงเช่นกัน (ดูรายละเอียดเรื่องระบบสระ หน้า ๒๔๔-๒๔๐)

เมื่อพิจารณาดูการปรากฏร่วมกันของพยางค์รองและพยางค์หลักจากข้อมูลทั้งหมดแล้ว พบข้อจำกัดในการปรากฏ เช่นเดียวกับในภาษาละเวือะบ้านป่าเป้ บ้านช่างหม้อ และบ้านอมพาย คือ พบว่า พยัญชนะท้ายนาสิกในพยางค์รองนั้นจะเป็นเสียงที่มีฐานกรณ์เดียวกันกับพยัญชนะต้นกัก ก้อง ในพยางค์หลักเสมอ และพบว่าพยางค์หลักซึ่งมีพยัญชนะต้นเป็นพยัญชนะควบกล้ำ ๓ เสียง (CCC) นั้นจะไม่ปรากฏในคำ ๒ พยางค์ร่วมกับพยางค์รองแบบใด ๆ เลยเช่นกัน

๕.๓ ระบบพยัญชนะ

เช่นเดียวกับระบบพยัญชนะของภาษาละเวือะ ๓ บ้านที่กล่าวมาแล้ว ระบบพยัญชนะของภาษาละเวือะบ้านดง ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะ และพยัญชนะควบกล้ำ ๒ และ ๓ เสียง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก. หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาละเวือะบ้านดงมีจำนวนทั้งหมด ๒๔ หน่วยเสียงดังแสดงไว้ในแผนภูมิต่อไปนี้

คุณลักษณะของเสียง		ฐานกรณ์		ริมฝีปาก	ปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	เส้นเสียง
		ไม่ก้อง	มีกลุ่มลม					
เสียงกัก	ไม่ก้อง							
	ไม่มีกลุ่มลม	p	t	c	k	?		
	ไม่ก้อง							
	มีกลุ่มลม	ph	th	ch	kh			
	ก้อง	b	d	ʃ	g			
เสียงนาสิก	ก้อง	m	n	ɲ	ŋ			
เสียงเสียด								
แทรก	ไม่ก้อง	f	s					h
เสียงคอเนื่อง	ก้อง	w	l r	j				

ภาพที่ ๒๗ แผนภูมิแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาละเวือะบ้านดง

หน่วยเสียงพยัญชนะทุกหน่วยเสียงสามารถปรากฏ เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ได้ แต่มีเพียง ๑๐ หน่วยเสียง เท่านั้นที่สามารถปรากฏ เป็นพยัญชนะท้ายของพยางค์ได้ ได้แก่ /p t c k ? m n ɲ ŋ h/ หน่วยเสียงพยัญชนะทั้งหมดมีลักษณะและการ แจกแจงดังต่อไปนี้

๑. เสียงกัก

มีทั้งหมด ๑๓ หน่วยเสียง ได้แก่ / p t c k ? ph th ch kh b d ʃ g / ซึ่งสามารถแบ่งตามลักษณะออกได้เป็น ๓ ชุด คือ เสียงกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีกลุ่มลม, เสียงกัก-ไม่ก้อง-มีกลุ่มลม และ เสียงกัก-ก้อง

๑.๑ เสียงกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีกลุ่มลม

มี ๔ หน่วยเสียง คือ / p t c k ? / ทั้ง ๔ หน่วยเสียงสามารถปรากฏเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายของพยางค์

/p/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [p-] และ [-pʰ] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[p-] เสียงพยัญชนะระ เเปิด-ไม่ก้อง-ไม่มีกลุ่มลม-ริมฝีปาก ปรากฏเมื่อเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์

[-pʰ] เสียงพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีกลุ่มลม-ริมฝีปาก ปรากฏเมื่อเป็นพยัญชนะท้ายของพยางค์

หน่วยเสียง /p/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-e, -ε, -u, -อ, -ai, -ui, -uε, -อε, -อί, -aί, -iə, -uə, -əu, -au, -ɔp, -it, -it, -ot, -ɔc, -aic, -uic, -uk, -aik, -iək, -uək, -i?, -ə?, -a?, -u?, -o?, -ɔ?, -iə?, -em, -im, -ɔm, -iəm, -aum, -εn, -un, -ɔn, -iən, -əun, -aun, -aip, -uip, -oip, -an, -un, -on, -ɔn, -ain, -iən, -eh, -uh, -oh, -ɔh, -aih, -uih, -oih, -ueh, -oeh, -əuh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๓ หน้า ๒๗๓-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

เป็นพยัญชนะต้น	/rə'poʔ/	"ฝาก"
	/pɔn/	"กิน (กับ)"
	/paum/	"ผี"
เป็นพยัญชนะท้าย	/lɔp/	"บ่อย"
	/ʔεp/	"คาย"
	/kap/	"คาง"

/t/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [t-] และ [-t'] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[t-] เสียงพยัญชนะระ เบิด-ไม่ก้อง-ไม่มีกลุ่มลม-ไม่เหงือก ปรากฏ เมื่อเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์

[-t'] เสียงพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีกลุ่มลม-ไม่เหงือก ปรากฏ เมื่อเป็นพยัญชนะท้ายของพยางค์

หน่วยเสียง /t/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-i, -u, -v, -ui, -ue, -ve, -ai, -iə, -uə, -əu, -au, -ep, -ep, -up, -iəp, -it, -iət, -əut, -və, -aic, -uic, -ak, -ok, -ək, -əik, -aik, -iək, -uək, -auk, -i?, -e?, -a?, -u?, -o?, -v?, -ei?, -ev?, -im, -əm, -am, -um, -om, -vm, -aim, -iem, -in, -ien, -aip, -ig, -ag, -ug, -og, -və, -əig, -iəg, -eh, -oh, -aih, -vəh, -aih, -iəh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๓ หน้า ๒๗๓-๒๘๓ ตัวอย่างเช่น

เป็นพยัญชนะต้น	/tue/	"ดอกไม้"
	/tiəh/	"สะโพก"
	/sa'ta?/	"ทาง"
เป็นพยัญชนะท้าย	/kat/	"หนาม"
	/kiət/	"กัด"
	/pit/	"เหนียว"

/c/^๑ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [tɕ-] และ [-c'] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[tɕ-] เสียงพยัญชนะกัก-เสียดแทรก-ไม่ก้อง-ไม่มีกลุ่มลม-เพดานแข็ง ส่วนหน้า ปรากฏเมื่อเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์

^๑ ดูรายละเอียดการวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะกักที่เพดานแข็ง /c/ /ch/ หน้า

[$-c^1$] เสียงพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีกลุ่มลม-เพดานแข็งส่วนหน้า ปรากฏ

เมื่อเป็นพยัญชนะท้ายของพยางค์

หน่วยเสียง /c/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-e, -ai, -ue, -ai, -iə, -əu, -ɔp, -aup, -ut, -aic, -ik, -ak, -uk, -iək, -iək, -iʔ, -aʔ, -oʔ, -am, -um, -iəm, -un, -iən, -iŋ, -uŋ, -uəŋ, -uih, -aih, -ueh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

เป็นพยัญชนะต้น	/cuh/	"ชวน"
	/cik/	"นา"
	/cuəŋ/	"เท้า"
เป็นพยัญชนะท้าย	/ʔaic/	"นอน"
	/wuic/	"ดาบ"
	/leic/	"หมู"

/k/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [$k-$] และ [$-k^1$] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[$k-$] เสียงพยัญชนะระ เบิด-ไม่ก้อง-ไม่มีกลุ่มลม-เพดานอ่อน ปรากฏเมื่อเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์

[$-k^1$] เสียงพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-ไม่มีกลุ่มลม-เพดานอ่อนปรากฏเมื่อเป็นพยัญชนะท้ายของพยางค์

หน่วยเสียง /k/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-e, -e, -a, -ɔ, -ai, -ui, -ue, -ɔe, -ai, -əu, -au, -ap, -aip, -iəp, -aup, -eʔ, -it, -at, -ɔt, -iət, -uət, -ɔc, -uic, -ak, -ok, -ɔk, -auk, -iʔ, -aʔ, -oʔ, -ɔʔ, -iəʔ, -uəʔ, -im, -am, -um, -əim, -en, -un, -ɔn, -uən, -əun, -eip, -aip, -aŋ, -iən, -auŋ, -ih, -eh, -ah, -oh, -ɔh, -uih, -iəh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

เป็นพยัญชนะต้น	/ra'koʔ/	"ข้าวสาร"
	/kok/	"ตะขาบ"
	/kɨəh/	"ให้"
เป็นพยัญชนะท้าย	/kək/	"เรียก"
	/piək/	"ดวง"
	/ŋok/	"คย"

/ʔ/ : เสียงพยัญชนะกัก-เสี้ยนเสียง [ʔ] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับ พยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-e, -a, -o, -ɔ, -ue, -ɔe, -əu, -ep, -op, -aip, -aup, -it, -iət, -aut, -eic, -aic, -oic, -ak, -ok, -iək, -əʔ, -ɔʔ, -aiʔ, -em, -um, -om, -ɔm, -aim, -əim, -aum, -eip, -aip, -oip, -aŋ, -oŋ, -aiŋ, -iəŋ, -eh, -eh, -ah, -oh, -ɔh, -aih, -ɔeh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔ และ ๕๑-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๘๑-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

เป็นพยัญชนะต้น	/ʔɔ/	"พี่สาว"
	/sə'ʔəu/	"จูน"
	/ʔəim/	"เต็ม"
เป็นพยัญชนะท้าย	/tiʔ/	"หนึ่ง"
	/kaʔ/	"ปลา"
	/pɨəʔ/	"พ่อ"

๑.๒ เสียงกัก-ไม่ก้อง-มีกลุ่มลม

มี ๔ หน่วยเสียง คือ /ph th ch kh/ ทุกหน่วยเสียงเป็นพยัญชนะต้นของ พยางค์ได้อย่างเดียว

/ph/ : เสียงพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-มีกลุ่มลม-ริมฝีปาก [p^h] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-i, -a, -at, -ak, -i?, -o?, -w?, -əim, -aum, -ɔn/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕, ๔๗-๕๐ หน้า ๒๗๓, ๒๗๔, ๒๗๗-๒๘๐) ตัวอย่างเช่น

/phoʔ/	"ก้อนเส้า"
/rə'phaum/	"ใจ"
/phon/	"ห้า"

/th/ : เสียงพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-มีกลุ่มลม-ปุ่มเหงือก [t^h] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-o, -wɛ, -ɛt, -əik, -u?, -ɔk/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕, ๔๗-๔๘ และ ๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๔, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/thɔɛ/	"กลิ้ง"
/thet/	"ตะ"
/thɔh/	"ป้อน"

/ch/ : เสียงพยัญชนะกักเสียดแทรก-ไม่ก้อง-มีกลุ่มลม-เพดานแข็งส่วนหน้า [tʃ^h] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-o, -iə, -ut, -auk, -iən, -iŋ, -aung, -oh/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕, ๔๗, ๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๔, ๒๗๗, ๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/chiən/	"หนัก"
/chaung/	"เบา"
/choh/	"ขาย"

/kh/ : เสียงพยัญชนะกัก-ไม่ก้อง-มีกลุ่มลม-เพดานอ่อน [k^h] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ai, -aip, -uap, -aup, -it, -oc, -ok, -eʔ, -oʔ, -eiʔ, -ɔŋ, -eŋ, -oŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๘, ๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๘, ๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/khoʔ/	"ต้นไม้"
/khok/	"กิน (สัตว์)"
/kheiʔ/	"กิน เดือน พระจันทร์"

๑.๓ เสียงกัก-ก้อง

มี ๔ หน่วยเสียง คือ /b d ʔ g/ ทั้ง ๔ หน่วยเสียงเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ได้อย่างเดียว

/b/ : เสียงพยัญชนะกัก-ก้อง-ริมฝีปาก [b] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-u, -ui, -uo, -uot, -ak, -ɔk, -uək, -um/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕, ๔๗ และ ๔๘ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕, ๒๗๗, ๒๗๘) ตัวอย่างเช่น

/bui/	"ไกว"
/sə'buək/	"ข้อศอก"
/ʔam'bum/	"ปาก"

/d/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [d] และ [ᵀd] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[d] เสียงพยัญชนะกัก-ก้อง-ปุ่มเหงือก ปรากฏเมื่อเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลักในคำ ๒ พยางค์ และปรากฏร่วมกับทพวยเสียง /ʔ/ เป็นพยัญชนะควบกล้ำ /ʔd/

[ᵀd] เสียงพยัญชนะกัก-ก้อง-ปุ่มเหงือก ซึ่งมีเสียงพยัญชนะนาสิกที่มีฐาน-กรณ์เดียวกันนำมาข้างหน้า ปรากฏเมื่อเป็นพยัญชนะต้นของคำพยางค์เดียว

หน่วยเสียง /d/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-e, -a, -u, -o, -ɔ, -ai, -ɔɛ, -iə, -iə, -uə, -iəp, -ut, -oic, -ak, -iək, -iʔ, -aʔ, -uʔ, -iəʔ, -im, -um, -ɔm, -əim, -un, -uən, -eip, -oŋ, -əiŋ, -aiŋ, -iəŋ, -uh, -ɔh, -iəh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/dɔɛ/	"ริมฝีปาก"
/diəʔ/	"คืบ"
/dɔm/	"ขวา"

/ʃ/ : เสียงพยัญชนะกัก เสียงคแทรก -ก้อง-เพดานแข็งส่วนหน้า ซึ่งมีเสียงพยัญชนะนาสิกที่มีฐาน-กรณ์เดียวกัน นำมาข้างหน้า [ⁿdʒ] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-au, -ɔp, -ɔc, -aʔ, -ɔʔ, -əm, -am, -aim, -iəŋ, -ɛh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔, ๔๖, ๔๘-๔๙ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๗๖, ๒๗๘-๒๗๙, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ʃau/	"ข้าม"
/ʃɔʔ/	"ย้าย"
/ʃiəŋ/	"ข้าง ๆ โกลั ๆ"

/g/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [g] และ [ŋ] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[g] เสียงพยัญชนะกัก-ก้อง-เพดานอ่อน ปรากฏเมื่อเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลักในคำ ๒ พยางค์

[ŋ] เสียงพยัญชนะกัก-ก้อง-เพดานอ่อน ซึ่งมีเสียงพยัญชนะนาสิกที่มีฐาน-กรณ์เดียวกันนำมาข้างหน้า ปรากฏเมื่อเป็นพยัญชนะต้นในคำพยางค์เดียว

หน่วยเสียง /g/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-e, -o, -oe, -iəp, -at, -uət, -ɔk, -auk, -iʔ, -uʔ, -oʔ, -om, -ɛn, -əun, -eip, -aip, -oip, -oŋ, -iəŋ, -uəŋ, -ih, -ɔh, -aɪh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/gɔɛ/ "กึ่งก่า"

/goʔ/ "ก่อนนี้"

/gih/ "เฮียง"

๒. เสียงนาสิก

มี ๔ หน่วยเสียง คือ /m n ŋ ɲ/ เป็นเสียงก้องทั้งหมด ทุกหน่วยเสียงเป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายของพยางค์

/m/ : เสียงพยัญชนะนาสิก-ก้อง-ริมฝีปาก [m] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ə, -a, -ue, -at, -iə, -iə, -au, -ut, -ɔc, -aic, -ak, -ɔk, -əik, -eʔ, -aʔ, -oʔ, -iəʔ, -aɪn, -uən, -əun, -eip, -aip, -uip, -oŋ, -ɛh, -ah, -uih, -ɔɛh, -aɪh/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕-๔๘ และ ๕๐-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕-๒๗๘, ๒๘๐-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

เป็นพยัญชนะต้น /muɛ/ "กระติง"

/maic/ "สวย ดี"

/maɪh/ "จุ่มก"

เป็นพยัญชนะท้าย /tɔm/ "ไข"

/ʔəɪm/ "เค็ม"

/ʔaɪm/ "แหวน"

/ŋ/ : เสียงพยัญชนะนาสิก-ก้อง-นุ่ม เหนือ [ŋ] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-a, -ai, -at, -ak, -ok, -auk, -ɔʔ, -am, -əɪm, -aum, -ɛŋ, -uəŋ, -oun, -iŋ, -aŋ, -uŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕, ๔๗-๕๐ และ ๕๒ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕, ๒๗๗-๒๘๐, ๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

เป็นพยัญชนะต้น	/sa'nat/	"ปีน"
	/nəɪm/	"ปี จริง"
	/nuŋ/	"เมล็ด"
เป็นพยัญชนะท้าย	/sa'nuəŋ/	"ซ็อน"
	/phəŋ/	"ห้า"
	/gəŋ/	"นิ้วก้อย"

/k/ : เสียงพยัญชนะนาสิก-ก้อง-เพดานแข็งส่วนหน้า [k] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-i, -ɪ, -u, -ue, -ap, -iək, -iʔ, -uʔ, -iəʔ, -im, -iəm, -oŋ, -ueh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗-๔๙ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗-๒๗๙, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

เป็นพยัญชนะต้น	/kuɛ/	"เอว"
	/kuʔ/	"คีม"
	/kɪm/	"อร้อย"
เป็นพยัญชนะท้าย	/kaiŋ/	"ศรียะ"
	/ʔeiŋ/	"กลับ"
	/goiŋ/	"เคียว"

/ŋ/ : เสียงพยัญชนะนาสิก-ก้อง-เพดานอ่อน [ŋ] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-a, -u, -ɔ, -ei, -ai, -əu, -au, -aup, -əiɪt, -uat, -aic, -ak, -ok, -iək, -eʔ, -aʔ, -aum, -oŋ, -ɔŋ, -ueh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

เป็นพยัญชนะต้น	/ŋɔ/	"ไฟ"
	/ŋok/	"คอ"
	/ŋaum/	"นั่ง"
เป็นพยัญชนะท้าย	/tɔŋ/	"เผา"
	/doŋ/	"หม้อ"
	/kiəŋ/	"หนู"

๓. เสียงเสียดแทรก

มี ๓ หน่วยเสียง คือ /f s h/ เป็นเสียงไม่ก้องทั้งหมด หน่วยเสียง /f/ และ /s/ เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ได้อย่างเดียว ส่วนหน่วยเสียง /h/ เป็นได้ทั้งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้ายของพยางค์

/f/ : เสียงพยัญชนะเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ริมฝีปาก-ฟัน [f] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-iət, -iək, -iək, -iəʔ, -iŋ, -iəh, -auh/ (ดูตารางที่ ๔๕, ๔๗-๔๘ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๕, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/fiət/	"ตี"
/fiəʔ/	"สิง"
/fiŋ/	"ลึง"

/s/ : เสียงพยัญชนะเสียดแทรก-ไม่ก้อง-ปุ่มเหงือก [s] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-o, -ue, -ai, -ep, -aup, -at, -ut, -out, -aic, -ak, -uək, -eʔ, -ɛʔ, -aʔ, -oʔ, -ɔʔ, -eiʔ, -em, -om, -om, -aim, -aum, -eip, -aip, -aŋ, -oŋ, -ɔŋ, -eh, -ɔh, -aih, -ɔeh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔ และ ๔๑-๔๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๘๑-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/saup/	"หา"
/som/	"กิน"
/saih/	"เขียน"

/h/ : เสียงพยัญชนะเสียดแทรก-ไม่ก้อง-เส้นเสียง [h] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ɛ, -a, -o, -ei, -ai, -ie, -əu, -au, -ap, -ɔp, -it, -ut, -ɔc, -uic, -ak, -ok, -ɔk, -aik, -auk, -aʔ, -oʔ, -am, -om, -aum, -ɔŋ, -oun, -ɔŋ, -aip, -əiŋ, -aiŋ, -ieŋ, -auŋ, -aih/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๓ หน้า ๒๗๓-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

เป็นพยัญชนะต้น	/hai/	"ยาม"
	/hak/	"ผิวหนัง"
	/ra'hon/	"ห้าสิบ"
เป็นพยัญชนะท้าย	/puh/	"ตุ"
	/toh/	"ดำ"
	/diəh/	"ตบมือ"

๔. เสียงต่อเนื่อง^{๑)}

มี ๔ หน่วยเสียง คือ /w l r j/ เป็นเสียงก้องทั้งหมด ทุกหน่วยเสียงเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ได้อย่างเดียว

^{๑)} ดูรายละเอียดการตีความเรื่องเสียงต่อเนื่อง หน้า ๔๖-๔๗.

/w/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [w] และ [ɰ] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบอิสระ

[w] เสียงพยัญชนะเปิด-ก้อง-ริมฝีปาก-เพดานอ่อน

[ɰ] เสียงพยัญชนะเปิด-ก้อง-ริมฝีปาก-ฟัน

หน่วยเสียง /w/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-i, -ε, -u, -ai, -ui, -ue, -it, -iət, -aic, -uic, -iək, -iək, -iʔ, -oʔ, -iəʔ, -ɔm, -ɛm, -uŋ, -iəŋ, -iəŋ, -iəh/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๔-๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕-๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/rə'wi/	"ชื่อ"
/wiək/	"ก้อง"
/wiəŋ/	"ต้นขา"

/l/ : เสียงพยัญชนะต่อเนื่อง (เสียงข้างลิ้น)- ก้อง-ปุ่มเหงือก [l] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ɔ, -ai, -ɔε, -at, -ia, -iə, -ap, -up, -ɔp, -əɪp, -iəp, -eic, -aic, -ɛk, -ak, -uk, -ok, -ɔk, -iək, -aʔ, -oʔ, -ɔʔ, -ɔm, -ɛim, -əim, -aim, -en, -ɛn, -ɔn, -uən, -aɪn, -ɛŋ, -aŋ, -oŋ, -ɔŋ, -əiŋ, -aiŋ, -iəŋ, -ɛh, -ɔh, -eih, -aih, -uih, -ueh, -ɔeh, -aih, -auh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔ และ ๔๖-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๗๖-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ʔa'ɔε/	"มะขาม"
/liək/	"เข้า"
/leih/	"ลง"

/r/ : เสียงพยัญชนะต่อเนือง (เสียงรัว)-ก้อง-ปุ่มเหงือก [r] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ε, -o, -uε, -wε, -op, -aip, -əip, -ait, -əut, -eic, -ak, -ok, -əik, -auk, -a?, -em, -om, -eim, -əim, -raum, -oŋ, -wŋ, -iəŋ, -eh, -oh, -eih, -wəh, -aih/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/rue/	"แมลงวัน"
/ra?/	"ใหญ่"
/reh/	"ราก"

/j/ : เสียงพยัญชนะต่อเนือง (เสียงเปิด)-ก้อง-เพดานแข็ง ส่วนหน้า [j] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-iə, -uə, -ip, -iəp, -uək, -a?, -u?, -iə?, -um, -iəm, -uŋ, -uh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔, ๔๗-๔๘ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/jiə/	"ง่าย"
/juək/	"หยิบ ยก"
/jum/	"ตาย"

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาละเวือะบ้านดงทั้ง ๒๔ หน่วยเสียงแล้ว พบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะที่มีการ ปรากฏ มากที่สุด คือหน่วยเสียงพยัญชนะ /p/ และ /t/ ส่วนหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีการ ปรากฏ น้อยที่สุด คือหน่วยเสียงพยัญชนะ /th/ และ /f/

ข. พยัญชนะควบกล้ำ

พยัญชนะควบกล้ำในภาษาละเวือะบ้านดงมีจำนวนทั้งหมด ๒๖ เสียง เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียง จำนวน ๒๔ เสียง และพยัญชนะควบกล้ำ ๓ เสียง จำนวน ๒ เสียง

๑. พยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียง

เกิดจากการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒ หน่วยเสียง (C_1C_2)
 หน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็น C_1 ได้มี ๔ หน่วยเสียง คือ /p ph b k kh g ? m
 h/ และหน่วยเสียงพยัญชนะที่เป็น C_2 ได้มี ๔ หน่วยเสียง คือ /b d m n ɲ l
 r j/ การปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะที่กล่าวมาเป็นพยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียง
 สามารถแจกแจงได้ดังตารางต่อไปนี้

$C_1 \backslash C_2$	b	d	m	n	ɲ	l	r	j	
p	-	-	-	-	-	-	+	+	-
ph	-	-	-	-	-	-	+	+	-
b	-	-	-	-	-	-	+	-	-
k	-	-	-	-	-	-	+	+	-
kh	-	-	-	-	-	-	-	+	-
g	-	-	-	-	-	-	+	+	-
?	-	+	+	+	+	+	+	-	+
m	+	-	-	-	-	-	-	-	-
h	-	-	+	+	+	+	+	+	-

ตารางที่ ๔๑ แสดงการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะ เป็นพยัญชนะ
 ควบกล้ำ ๒ เสียงในภาษาละเวีอะบ้านดง

จากตารางข้างต้น สรุปได้ว่าพยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียงในภาษาละเวือะบ้านดง มีจำนวนทั้งหมด ๒๔ เสียง ได้แก่ /pl pr phl phr bl kl kr khr gl gr ?d ?m ?n ?p ?q ?l ?j mb hm hn hp hq hl hr/ พยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียงทั้งหมดสามารถปรากฏเป็นได้เฉพาะพยัญชนะต้นของพยางค์เท่านั้น สัทลักษณะและการ แจกแจงของพยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียงทั้งหมดมีดังต่อไปนี้

๑.๑ พยัญชนะควบกล้ำ /mb/

โดยสัทลักษณะ คือเสียงพยัญชนะกัก ก้อง ริมฝีปาก ซึ่งมีเสียงพยัญชนะนาสิก ที่มีฐาน-กรณ์เดียวกันนำมาข้างหน้า [^mb] แต่ผู้วิจัยวิเคราะห์ให้เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียงซึ่ง เกิดจากการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะ /m/ และ /b/ เช่นเดียวกับในภาษาละเวือะ บ้านป่าแป๋ บ้านช่างหม้อ และบ้านอมพาย

พยัญชนะควบกล้ำ /mb/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-o, -v, -ai, -ue, -aɪ, -iə, -ok, -əɪk, -uək, -aʔ, -oʔ, -em, -in, -iŋ, -uŋ, -oŋ, -aɪŋ, -iəŋ, -iəŋ, -eiɦ/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๔-๔๐ และ ๔๒-๔๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๔-๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/mbue/	"ส้ม"
/mbuək/	"แทง"
/mbiəŋ/	"หิน"

๑.๒ พยัญชนะควบกล้ำ /pl phl bl kl gl/

พยัญชนะควบกล้ำชุดนี้เกิดจากการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะกัก /p ph b k g/ กับหน่วยเสียงพยัญชนะคือเนื่อง /l/ เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียง /pl phl bl kl gl/ ตามลำดับ

/pl/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ai, -au, -ak, -uk, -uʔ, -vʔ, -eiʔ, -am, -vŋ, -aɪŋ, -ah, -oh, -aɦ, -iəɦ/ (ดูตาราง ที่ ๔๓, ๔๗-๔๘ และ ๔๒-๔๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/pluk plak/ "ฟ้าแลบ"

/pleiʔ/ "ผลไม้"

/pliəh/ "ทอก"

/phl/ พยัญชนะควบกล้ำเสียงนี้ จากข้อมูลทั้งหมดพบในคำเพียง ๒ คำเท่านั้น ซึ่งปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลัง /-ik, -ok, -aŋ/ (ดูตารางที่ ๔๗ และ ๕๒ หน้า ๒๗๗, ๒๘๒) คือ

/phlok/ "งาช้าง"

/phlaŋ phlik/ "กระฉอก"

/bl/ พยัญชนะควบกล้ำเสียงนี้ จากข้อมูลทั้งหมดพบในคำเพียง ๑ คำเท่านั้น ซึ่งปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลัง /-ue/ (ดูตารางที่ ๔๓ หน้า ๒๗๗) คือ

/kuəŋ blue/ "ชายหนุ่ม"

/kl/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-a, -ai, -eip, -aic, -iək, -iək, -eʔ, -oʔ, -ɔm, -aum, -oun, -eip, -oip, -aŋ, -oŋ, -ɔŋ, -iəŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔, ๔๖-๕๒ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๗๖-๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/kleip/ "ป่า"

/kloip/ "อ้วน"

/kliəŋ/ "ลับ (ก.)"

/gl/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ɔe, -at, -uət, -ɔc, -oʔ, -aip, -iəŋ, -eh/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๔-๔๖, ๔๘ และ ๕๑-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๔-๒๗๖, ๒๗๘, ๒๘๑-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/gluət/	"หลุด"
/səŋ glɔɛ/	"คิดถึง"
/gliəŋ/	"แรง"

๑.๓ พยัญชนะควบกล้ำ /pr phr kr khr gr/

พยัญชนะควบกล้ำชุดนี้เกิดจากการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะกัก

/p ph k kh g/ กับหน่วยเสียงพยัญชนะต่อเนื่อง /r/ เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียง

/pr phr kr khr gr/ ตามลำดับ

/pr/ พยัญชนะควบกล้ำเสียงนี้จากข้อมูลทั้งหมดพบในคำเพียง ๑ คำเท่านั้น ซึ่งปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลัง /-iəŋ/ (ดูตารางที่ ๔๒ หน้า ๒๘๒) คือ

/priəŋ/	"ลิมดา"
---------	---------

/phr/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ɛ, -iə, -ət, -uic, -ak, -auk, -i?, -e?, -u?, -om, -ɔm, -aim, -aŋ, -iəŋ, -ɛh, -uih, -oih/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕-๔๘ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๔-๒๗๕, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/phrɛ/	"ลูกเห็บ"
/phru?/	"ผ้าห่ม"
/phraim/	"เท่า"

/kr/ พยัญชนะควบกล้ำเสียงนี้จากข้อมูลทั้งหมดพบปรากฏในคำเพียง ๑ คำเท่านั้น ซึ่งปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลัง /-ɔŋ/ (ดูตารางที่ ๔๑ หน้า ๒๘๑) คือ

/krɔŋ/	"กรอบ"
--------	--------

/khr/สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-e, -a, -o, -ai, -op, -iət, -ɔc, -ak, -auk, -eʔ, -aʔ, -oʔ, -ɔʔ, -im, -am, -om, -ɔm, -an, -uin, -oin, -ɔŋ, -əŋ, -aŋ, -iəŋ, -auŋ, -ih, -ah, -oh, -ɔh, -eih/ (ดูตารางที่ ๔๓-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

- /khrai/ "ทอง"
- /khrɔʔ/ "ใหม่"
- /khreih/ "หมี่"

/gr/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ɔ, -ai, -uʔ, -oʔ, -ɔʔ, -im, -un, -aŋ, -auŋ, -eih, -aih/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๘-๔๙ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๘-๒๗๙, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

- /grim/ "ข้างใต้"
- /raŋ'gruʔ/ "แบ่ง"
- /greih/ "สากตำข้าว"

๑.๔ พยัญชนะควบกล้ำ /ʔd ʔm ʔn ʔŋ ʔl ʔj/

ลักษณะของพยัญชนะควบกล้ำชุดนี้ คือเสียงพยัญชนะกัก เสียงพยัญชนะนาสิก และเสียงพยัญชนะต่อเนื่อง ซึ่งมีเสียงเส้นเสียงกักนำมาข้างหน้า [ʔd ʔm ʔn ʔŋ ʔl ʔj] แต่ผู้วิจัยวิเคราะห์ให้เสียงพยัญชนะชุดนี้เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียง ซึ่งเกิดจากการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะกัก /ʔ/ กับหน่วยเสียงพยัญชนะกัก ก้อง /d/ หน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก /m n ŋ/ และหน่วยเสียงพยัญชนะต่อเนื่อง /l j/ ตามลำดับ เพื่อเป็นการลดจำนวนเสียง เช่นเดียวกับในภาษาละเวือะบ้านป่าแป๋ และบ้านอมพาย

/ʔd/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ε, -auk, -oʔ, -εn, -ɔŋ, -əiŋ, -εh, -aih, -ɔεh/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๗-๔๘, ๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ʔde/	"หน้าผาก"
/ʔdɔŋ/	"เส้า"
/ʔdɔεh/	"นิ้ว"

/ʔm/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ε, -a, -u, -o, -ai, -ɔε, -əu, -ait, -ɔc, -uic, -ak, -ok, -əik, -iək, -auk, -aʔ, -ɔʔ, -aim, -ɔŋ, -oip, -aŋ, -ɔh/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕-๔๘ และ ๕๑-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕-๒๗๘, ๒๘๑-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ʔmai/	"กับ"
/ʔməik/	"ครก"
/ʔmaʔ/	"แตก"

/ʔn/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ei, -ai, -ak, -eʔ, -aʔ, -um, -əim, -aip, -oŋ, -ɔŋ, -εih/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๗-๔๘ และ ๕๑-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๑-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ʔnai/	"ข้าว"
/ʔnum/	"กัม"
/saʔnaʔ/	"ตรงกลาง"

/ʔp/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ue, -it, -uic, -iəm, -uŋ, -oŋ, -iəŋ, -iəh/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕-๔๖, ๔๘ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕-๒๗๘, ๒๗๘, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ʔnit/	"ดับ"
/ʔnuic/	"เมา"
/ʔniəh/	"น้อย"

/ʔŋ/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-a, -ai, -ue, -ot, -ak, -aʔ, -oʔ, -on, -iəŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕, ๔๗-๔๘, ๕๐ และ ๕๒ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๐, ๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/ʔŋai/	"นัยน์ตา"
/ʔŋiəŋ/	"สัน"
/ʔaʔŋak/	"ฮีกา"

/ʔl/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-e, -a, -ai, -ie, -eip, -oc, -en, -on, -eip, -iŋ, -aŋ, -oŋ, -weh/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔, ๔๖, ๔๐-๔๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๗๖, ๒๘๐-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ʔlai/	"กระรอก"
/ʔleip/	"นาน"
/ʔlweh/	"ตั้ง"

/ʔj/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-we, -iə, -eŋ, -uəŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓ และ ๕๒ หน้า ๒๗๓, ๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/ʔjwe/	"(ตา) ปรีอ"
/ʔjiə/	"ยา"
/ʔjuəŋ/	"หมู่บ้าน"

๑.๕ พยัญชนะควบกล้ำ /hm hn hp hq hl hr/

ลักษณะของพยัญชนะควบกล้ำชุดนี้ คือเสียงพยัญชนะนาสิก และเสียงพยัญชนะ
 ต่อเนื่อง ไม่ก้อง [m̥ n̥ ŋ̥ l̥ r̥] แต่ผู้วิจัยวิเคราะห์ทำให้เสียงพยัญชนะชุดนี้เป็น
 พยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียง ซึ่งเกิดจากการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก
 /h/ กับหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก /m n ŋ/ และหน่วยเสียงพยัญชนะต่อเนื่อง /l r/ตาม-
 ลำดับ เพื่อลดจำนวนหน่วยเสียงลง เช่นเดียวกับในภาษาละเวือะบ้านป่าแบ่ บ้านช่างหม้อ
 และบ้านอมพาย

/hm/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-a, -əu, -it, -et,
 -at, -aut, -aic, -u?, -o?, -ɔ?, -aim, -en, -ain, -uən, -ein, -ain,
 -ɔŋ, -ɔɛh/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๔-๔๖ และ ๔๘-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๔-๒๗๖, ๒๗๘-๒๘๓)
 ตัวอย่างเช่น

/hməu/	"เพื่อน"
/hmaic/	"ทราย"
/hmɔŋ/	"ไต้ยีน"

/hn/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-e, -o?, -am, -en,
 -aŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๘-๕๐ และ ๕๒ หน้า ๒๗๓, ๒๗๘-๒๘๐, ๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/hne/	"สนุกสนาน"
/hnam/	"เลือด"
/hnag/	"สร้อยคอ"

/hp/ พยัญชนะควบกล้ำเสียงนี้จากข้อมูลทั้งหมดพบในคำเพียง ๑ คำเท่านั้น ซึ่ง
 ปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลัง /-i/ (ดูตารางที่ ๔๓ หน้า ๒๗๓) คือ

/hp+i/	"หย่อน"
--------	---------

/hŋ/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ɛ, -a, -aɪ, -ap, -aup, -aɪt, -iək, -oʔ, -oʔ, -aung/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕ ๔๗-๔๘ และ ๕๒ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/hŋap/	"ทาว"
/hŋaɪt/	"คม"
/la'hŋaung/	"หม้อน้ำ"

/hl/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-o, -at, -aɪt, -eic, -aɪk, -eʔ, -aʔ, -oʔ, -oŋ, -aung, -oh/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕-๔๘ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕-๒๗๘, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/hlat/	"กลัว"
/hleic/	"หมู"
/hloŋ/	"เย็น"

/hr/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-ei, -oɛ, -ak, -am, -en, -aŋ, -aɪŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๗, ๔๙-๕๐ และ ๕๒ หน้า ๒๗๓, ๒๗๗, ๒๗๘-๒๘๐, ๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/hrei/	"บาง"
/hrak/	"รัก"
/hren/	"เก็บ"

๒. พยัญชนะควบกล้ำ ๓ เสียง

พยัญชนะควบกล้ำ ๓ เสียงในภาษาละเวือะบ้านดง มี ๒ เสียง คือ /mbɪ/ และ /mbr/ ซึ่งเกิดจากการปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะ ๓ หน่วยเสียง คือ /m/ /b/ /ɪ/ และ /m/ /b/ /r/ ตามลำดับ พยัญชนะควบกล้ำ ๓ เสียงทั้ง ๒ เสียงเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ได้อย่างเดียว

/mbI/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-e, -out, -ak, -o?, -oun, -oŋ, -əiŋ, -aun, -ah, -aih, -iəh/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕, ๔๗-๔๘, ๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๕๔, ๒๗๓, ๒๗๕, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/mble/ "กำไล"

/mbləŋ/ "ไฟ"

/mblah/ "ครึ่ง"

/mbr/ สามารถปรากฏร่วมกับพยางค์ส่วนหลังต่อไปนี้ คือ /-i, -a, -ue, -oŋ, -aic, -ak, -i?, -e?, -a?, -o?, -aum, -oip, -iŋ, -oŋ, -ouŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕-๔๘ และ ๕๑-๕๒ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕-๒๗๘, ๒๘๑-๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/mbre?/ "ฟาง"

/mbrəŋ/ "ม้า"

/mbra/ "กระแอม"

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของพยัญชนะควบกล้ำทั้ง ๒ และ ๓ เสียงในภาษาละเวือะ บ้านดงที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นแล้ว พบว่าพยัญชนะควบกล้ำที่มีการ ปรากฏมากที่สุด คือพยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียง /khr/ ส่วนพยัญชนะควบกล้ำที่มีการปรากฏ น้อยที่สุด คือ พยัญชนะควบกล้ำ ๒ เสียง /bl/ /pr/ /kr/ และ /hp/ ซึ่งแต่ละเสียงพบในคำเพียง ๑ คำเท่านั้น

๕.๔ ระบบสระ

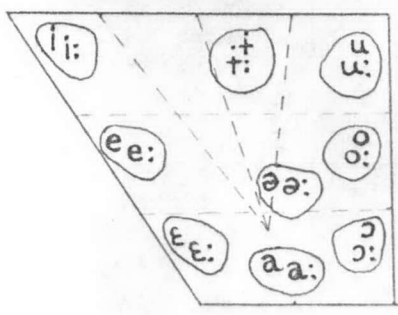
ระบบสระของภาษาละเวือะบ้านดงประกอบด้วยหน่วยเสียงสระเดี่ยว และหน่วยเสียงสระประสมทั้งหมดรวมกันจำนวน ๒๔ หน่วยเสียง ความสั้นยาวของเสียงสระไม่มีนัยสำคัญในภาษาเช่นเดียวกับในภาษาละเวือะ ๓ บ้านที่กล่าวมาแล้ว เพราะสามารถกำหนดได้จากพยัญชนะท้ายของพยางค์ รายละเอียดเกี่ยวกับระบบสระของภาษาละเวือะบ้านดงมีดังต่อไปนี้

ก. หน่วยเสียงสระเดี่ยว

หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาละเวือะบ้านดงมีจำนวน ๔ หน่วยเสียง ได้แก่

i	ɨ	u
e	ə	o
ɛ	a	ɔ

หน่วยเสียงสระเดี่ยวทั้ง ๔ หน่วยเสียงมีสัทลักษณะแตกต่างกับสระหลักเล็กน้อย ดังแสดงไว้ในแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ ๒๘ แผนภูมิแสดงสัทลักษณะของหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาละเวือะบ้านดง

หน่วยเสียงสระเดี่ยวทั้ง ๔ หน่วยเสียงมีสัทลักษณะและการแจกแจงดังต่อไปนี้

/i/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [i˥˥] และ [i˥˥̌] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[i̯>] เสียงสระปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ-สั้น เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะต่ำกว่าและหลังกว่าสระหลัก เสียงที่ ๑ เล็กน้อยปรากฏในพยางค์ปิด

[i:̯>] เสียงสระปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ-ยาว เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะต่ำกว่าและหลังกว่าสระหลัก เสียงที่ ๑ ปรากฏในพยางค์เปิด

หน่วยเสียงสระ /i/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบคู่ไปนี้ คือ /p t c k ? ph kh d g ɲ f h w j mb phr khr hm mbr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p t k ? ɲ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗-๔๘ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ʔa'ni/ "เหงือก"

/mbiŋ/ "โคลน"

/tiʔ/ "หนึ่ง"

/e/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียงคือ [e̯>] และ [e:̯>] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[e̯>] เสียงสระกึ่งปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ-สั้น เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะต่ำกว่าสระหลัก เสียงที่ ๒ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกักหรือเสียงพยัญชนะเสียดแทรก

[e:̯>] เสียงสระกึ่งปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ-ยาว เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะต่ำกว่าและหลังกว่าสระหลัก เสียงที่ ๒ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์เปิด หรือพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก

หน่วยเสียงสระ /e/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบคู่ไปนี้ คือ /p t c k ? kh d m ɲ s l kl phr khr ?n ?l hn hl mbl mbr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p ? n ɲ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๘, ๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๗๘, ๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/de/	"หวาน"
/kleʔ/	"ชี้เกียด"
/peh/	"เก็บ"

/ɛ/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [ɛ[˥]] และ [ɛ: ˥] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[ɛ[˥]] เสียงสระกึ่งเปิด-หน้าปากไม่ห่อ - สั้น เมื่อเทียบกับสระหลักแล้ว จะต่ำกว่าสระหลักเสียงที่ ๓ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกักหรือเสียงพยัญชนะเสียดแทรก

[ɛ: ˥] เสียงสระกึ่งเปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ-ยาว เมื่อเทียบกับสระหลักแล้ว จะต่ำกว่าและหลังกว่าสระหลักเสียงที่ ๓ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์เปิด หรือพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก

หน่วยเสียงสระ /ɛ/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบคู่ไปนี้ คือ /p t k ʔ th j g m n s h w l r mb gl phr ʔd ʔm ʔl ʔj hm hn hŋ hr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p t k ʔ m n ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗-๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗-๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ʔde/	"หน้าผาก"
/ʔep/	"คาย"
/ʔjɛŋ/	"จวบ"

/i/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [i[˥]>] และ [i: ˥] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไขดังนี้

[i[˥]>] เสียงสระปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ - สั้น เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะต่ำกว่าและหลังกว่าสระหลักเสียงที่ ๑๗ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกัก

[i:~:] เสียงสระปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ-ยาว เมื่อเทียบกับสระหลักแล้ว จะต่ำกว่า
และหลังกว่าสระหลักเสียงที่ ๑๗ ปรากฏในพยางค์เปิด หรือพยางค์ปิดที่มี
พยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก

หน่วยเสียงสระ /i:/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ
/p t k ch d n ɲ mb phi khr gr ?p ?l hp/ และสามารถปรากฏ
หน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /t k m n ŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕, ๔๗, ๔๘-๕๐ และ
๕๒ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕, ๒๗๗, ๒๗๘-๒๘๐, ๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/hp+i/ "หย่อน"

/kit/ "ลัด"

/pim/ "อร่อย"

/ə/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [ə[^]] และ [ə:~] การปรากฏของ
เสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไขดังนี้

[ə[^]] เสียงสระกึ่งเปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ-สั้น เมื่อเทียบกับสระหลักแล้ว จะสูงกว่า
สระหลักเสียงที่ ๒๑ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์ปิด

[ə:~] เสียงสระกึ่งเปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ-ยาว เมื่อเทียบกับสระหลักแล้ว จะหลัง
กว่าสระหลักเสียงที่ ๒๑ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์เปิด

หน่วยเสียงสระ /ə/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว ต่อไปนี้ คือ /p t ?
j m/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้าย /?/ และ /m/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๘-๔๙ หน้า
๒๗๓, ๒๗๕-๒๗๙) ตัวอย่างเช่น

/mə/ "อะไร"

/pə?/ "เธอ"

/təm/ "เท้าคาง"

/a/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียงคือ [a^๕] และ [a:๕] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไขดังนี้

[a^๕] เสียงสระเปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ-สั้น เมื่อเทียบกับสระหลักแล้ว จะสูงกว่าและสูงกว่าสระหลักเสียงที่ ๔ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกักหรือเสียงพยัญชนะเสียดแทรก

[a:๕] เสียงสระเปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ-ยาว เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะสูงกว่าและสูงกว่าสระหลักเสียงที่ ๔ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์เปิดหรือพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก

หน่วยเสียงสระ /a/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t c k ʔ ph b d j g m n ŋ ŋ s h l r j mb pl phl kl phr khr ʔm ʔn ʔŋ ʔl hm hn hŋ hl hr mbl mbr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p t k ʔ m n ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗-๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗-๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/mbra/	"กระแอม"
/kap/	"คาง"
/ʔlan/	"ยาว"

/u/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [u^๕] และ [u:๕] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[u^๕] เสียงสระปิด-หลัง-ปากห่อ-สั้น หเมื่อเทียบกับสระหลักแล้ว จะต่ำกว่าและหน้ากว่าสระหลักเสียงที่ ๔ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์ปิด

[u:๕] เสียงสระปิด-หลัง-ปากห่อ-ยาว เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะต่ำกว่าและหน้ากว่าสระหลักเสียงที่ ๔ ปรากฏในพยางค์เปิด

หน่วยเสียงสระ /u/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้คือ /p t c k ? th ch b d g m n ɲ ŋ s h w l j mb pl phr gr ʔm ʔn ʔɲ hm / และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p t k ? m n ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗-๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗-๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/du/	"กรน"
/puʔ/	"น้อง"
/juh/	"ท่า"

/o/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียงคือ [o[˥]] และ [o:[˥]] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[o[˥]] เสียงสระกึ่งปิด-หลัง-ปากห่อ-สั้น เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะต่ำกว่าสระหลักเสียงที่ ๗ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกักหรือเสียงพยัญชนะเสียดแทรก

[o:[˥]] เสียงสระกึ่งปิด-หลัง-ปากห่อ-ยาว เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะต่ำกว่าและหน้ากว่าสระหลักเสียงที่ ๗ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์เปิดหรือพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก

หน่วยเสียงสระ /o/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t c k ? ph th ch kh d g m n ɲ ŋ s h w l r mb pl phl kl gl phr khr gr ʔd ʔm ʔn ʔɲ ʔl hm hn hŋ hl mbl/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p t k ? m ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗-๔๘ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ro/	"จู่"
/mbok/	"จู่"
/toh/	"ท่า"

/ɔ/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๓ เสียง คือ [ɔ<] [ɔ:ʔ] และ [ɔⁱ] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๓ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

[ɔ<] เสียงสระกึ่งเปิด-หลัง-ปากห่อ-สั้น เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะหน้ากว่าสระหลักเสียงที่ ๖ เล็กน้อย ปรากฏในพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกักหรือเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ยกเว้นเสียงพยัญชนะกักเพดานแข็ง

[ɔ:ʔ] เสียงสระกึ่งเปิด-หลัง-ปากห่อ-ยาว เมื่อเทียบกับสระหลักแล้วจะต่ำกว่าและหน้ากว่าสระหลักเสียงที่ ๖ ปรากฏในพยางค์เปิด หรือพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก ยกเว้นเสียงพยัญชนะนาสิกที่เพดานแข็ง

[ɔⁱ] เสียงสระเลื่อนซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระกึ่งเปิด-หลัง-ปากห่อ [ɔ<] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [i] ปรากฏในพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกักหรือเสียงพยัญชนะนาสิก เพดานแข็ง

หน่วยเสียงสระ /ɔ/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยว และควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t c k ʔ ph th kh b d j g m n ŋ s h w l r mb pl kl gl phr kr khr gr ʔd ʔm ʔn ʔŋ ʔl hm hŋ hl mbl mbr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p t c k ʔ m n ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๓ หน้า ๒๗๓-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/mbɔ/ "ครกตำข้าว"

/hɔk/ "ตาก"

/kɔc/ "ร้อน"

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของหน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาละเวือะบ้านดงทั้ง ๔ หน่วยเสียงที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว พบว่าหน่วยเสียงสระเดี่ยวที่มีการปรากฏมากที่สุด คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยว /o/ และ /ɔ/ ส่วนหน่วยเสียงสระเดี่ยวที่มีการปรากฏ น้อยที่สุด คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยว /ə/

ข. หน่วยเสียงสระประสม

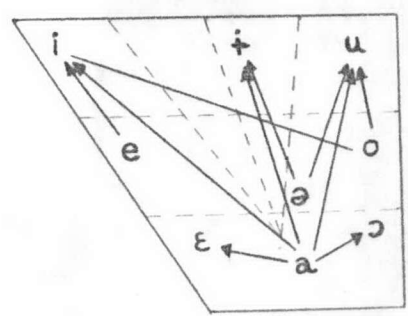
หน่วยเสียงสระประสมในภาษาละเวือะบ้านดง เป็นหน่วยเสียงสระประสม ๒ ส่วน ทั้งหมด มีจำนวน ๑๕ หน่วยเสียง ได้แก่ /ei ai ui oi ue ve ət at iə tə uə əu əv/ ซึ่งสามารถแบ่งตามลักษณะการเลื่อนในตอนท้ายออกได้เป็น ๒ ประเภทคือ สระเลื่อนเปลี่ยนระดับ และสระเลื่อนในระดับเดียวกัน

๑. สระเลื่อนเปลี่ยนระดับ

หน่วยเสียงสระประสมในภาษาละเวือะบ้านดงที่มีสัทลักษณะ เป็นสระเลื่อนเปลี่ยนระดับมี ๑๒ หน่วยเสียง ได้แก่ /ei ai oi ue ət at iə tə uə əu au ou/ ซึ่งยังสามารถแบ่งตามทิศทางการเลื่อนออกได้อีกเป็น ๒ ชนิด คือสระเลื่อนขึ้น และสระเลื่อนลง

๑.๑ สระเลื่อนขึ้น

หน่วยเสียงสระประสมในภาษาละเวือะบ้านดงที่มีสัทลักษณะ เป็นสระเลื่อนขึ้น มี ๘ หน่วยเสียง ได้แก่ /ei ai [aⁱ, a^ɛ] oi ət at əu au [a^u, a^ɔ] ou/ หน่วยเสียงสระประสมทั้ง ๘ หน่วยเสียงมีสัทลักษณะดังแสดงไว้ในแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ ๒๕ แผนภูมิแสดงสัทลักษณะของสระเลื่อนขึ้นในภาษาละเวือะบ้านดง

/ei/ : เสียงสระเลื่อน [e^í] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระกึ่งปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [e[˘]>] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [i] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /t k ʔ kh d g m ŋ s h l r mb pl kl khr gr ʔn ʔl hm hl hr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p c ʔ m ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔, ๔๖, ๔๘-๔๙, ๕๑ และ ๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๗๖, ๒๗๘-๒๗๙, ๒๘๑, ๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/hrei/	"บาง"
/leic/	"หมู"
/reim/	"ปลวก"

/ai/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [a^í] และ [a^é] การปรากฏของเสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไขดังนี้

[a^í] เสียงสระเลื่อน ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระเปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [a[˘]>] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [i] ปรากฏในพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกักหรือเสียงพยัญชนะนาสิก

[a^é] เสียงสระเลื่อน ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระเปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [a[˘]>] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระกึ่งเปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [e[˘]>] ปรากฏในพยางค์เปิดหรือพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะเสียดแทรก

หน่วยเสียงสระ /ai/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t c k ʔ kh d j g m n ŋ s h w l r mb pl kl gl phr khr gr ʔd ʔm ʔn ʔŋ ʔl hm mbr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p c m ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๔, ๔๖, ๔๘, ๕๑ และ ๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๔, ๒๗๖, ๒๗๘, ๒๘๑, ๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/sə'ŋai/	"ไกล"
/raip/	"หญ้า"
/taih/	"เห็ด"

/oi/ : เสียงสระเลื่อน [oⁱ] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระกึ่งปิด-หลัง-ปากห่อ [o^v >] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [i] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t d g k l phr khr ?m mbr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /c n h/ (ดูตารางที่ ๔๖, ๔๑ และ ๔๓ หน้า ๒๗๖, ๒๘๑, ๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/ʔoic/	"หมก"
/poip/	"ยิง"
/phroi h/	"บาน"

/əi/ : เสียงสระเลื่อน [əⁱ] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระกึ่งเปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ [ə] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ [i^v >] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t k ? ph th kh d m n ŋ h l r mb khr ?d ?m ?n mbl/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p t k m ŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗, ๔๘ และ ๕๒ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗, ๒๗๘, ๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/rəip/	"แห"
/mbəik/	"หัก"
/təiŋ/	"ต้ม"

/aɨ/ : เสียงสระเลื่อน [aⁱ] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระเปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [a[^] >] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ [i^v >] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะ

ตันเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t c k ʔ d g m s h l r mb pl
gl khr gr ʔm hm hŋ hl hr mbl/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้าย
ต่อไปนี้ คือ /t k ʔ m n ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕, ๔๗-๕๐ และ ๕๒-๕๓
หน้า ๒๗๓, ๒๗๕, ๒๗๗-๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/kai/	"ลม"
/ʔmait/	"คว้น"
/maih/	"จมูก"

/əu/ : เสียงสระเลื่อน [ə^u] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระกึ่งเปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ
[ə] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระปิด - หลัง-ปากห่อ [u^ɰ] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลัง
พยัญชนะตันเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t c k ʔ g m ŋ s h r ʔm hm/
และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /t n h/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๕, ๕๐,
และ ๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๕, ๒๘๐, ๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/hməu/	"เพื่อน"
/rəut/	"กล้า"
/rə'pəun/	"ผู้หญิง"

/au/ หน่วยเสียงนี้มีเสียงย่อย ๒ เสียง คือ [a^u] และ [a^o] การปรากฏของ
เสียงย่อยทั้ง ๒ เป็นการแปรแบบมีเงื่อนไข ดังนี้

- [a^u] เสียงสระเลื่อนซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระเปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [a[^]] >
แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระปิด-หลัง-ปากห่อ [u^ɰ] ปรากฏในพยางค์ปิด
ที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะริมฝีปาก หรือปุ่มเหงือก

[a^o] เสียงสระเลื่อนซึ่ง เริ่มต้นที่เสียงสระ เปิด-หน้า-ปากไม่ท้อ [a[^] >]

แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระเปิด-หลัง-ปากท้อ [o^v <] ปรากฏในพยางค์เปิด

หรือพยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะ เพดานอ่อน หรือ เส้นเสียง

หน่วยเสียงสระ /au/ สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้

คือ /p t c k ʔ ph ch kh j g m n ŋ f s h l r pl kl

phr khr gr ʔd ʔm hŋ hl mbl mbr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้าย

ต่อไปนี้ คือ /p t k m n ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗, ๔๘-๕๐ และ ๕๒-๕๓

หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗, ๒๗๙-๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/kau/ "ลือ"

/caup/ "สวม ใส่"

/kaun/ "ชุด"

/ou/ : เสียงสระเลื่อน [o^u] ซึ่ง เริ่มต้นที่เสียงสระกึ่งปิด-หลัง-ปากท้อ [o^v <]

แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระเปิด-หลัง-ปากท้อ [u^v <] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะ

ต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /n h kl mbl mbr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะ

ท้ายต่อไปนี้ คือ /t n ŋ/ (ดูตารางที่ ๔๕, ๕๐ และ ๕๒ หน้า ๒๗๕, ๒๘๐, ๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/mblout/ "กลืน"

/houn/ "มาก"

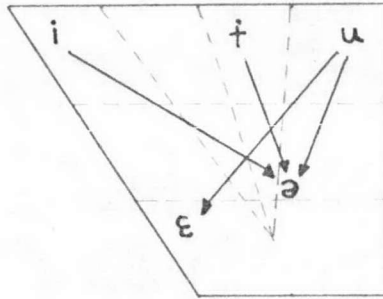
/mbrouŋ/ "คำราม"

๑.๒ สระเลื่อนลง

หน่วยเสียงสระประสมในภาษาละเวือะบ้านดงที่มีสัญลักษณ์ เป็นสระ เลื่อนลง

มี ๔ หน่วยเสียง คือ /ue ie iə uə/ สัญลักษณ์ของหน่วยเสียงสระประสมทั้ง ๔

หน่วยเสียงมีลักษณะดังแสดงไว้ในแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ ๓๐ แผนภูมิแสดงสัทลักษณะของสระเลื่อนลงในภาษาละเวือะบ้านดง

/ue/ : เสียงสระเลื่อน [u^ɛ] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระปิด-หลัง-ปากท่อน [u^ɔ] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระกึ่งเปิด-หน้า-ปากไม่ท่อน [e^ɤ] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t c k ʔ m ŋ ŋ s w l r mb bl ʔŋ mbr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้าย /h/ (ดูตารางที่ ๔๓ และ ๔๓ หน้า ๒๗๓,๒๘๓) ตัวอย่าง เช่น

/tue/	"ดอกไม้"
/ɲue/	"เอว"
/ŋueh/	"ราคา"

/iə/ : เสียงสระเลื่อน [i^ə] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระปิด-หน้า-ปากไม่ท่อน [i^ɤ] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระกึ่งเปิด-กลาง-ปากไม่ท่อน [ə] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t c k ʔ ch d j m ŋ f h w l r j mb pl kl gl pr phr khr ʔm ʔŋ ʔŋ ʔl hŋ/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p t k m ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗, ๔๘ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗, ๒๗๙, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่าง เช่น

/mie/	"แมว"
/kiət/	"กัด"
/riəŋ/	"แรง"

/iə/ : เสียงสระเลื่อน [i^๑] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ [i^v >] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระกึ่งเปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ [ə] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t c k ʔ ch d g m ŋ f w l j mb kl phr khr ʔn ʔj mbl/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p t k ʔ m n ŋ h/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗-๕๐ และ ๕๒-๕๓ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗-๒๘๐, ๒๘๒-๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

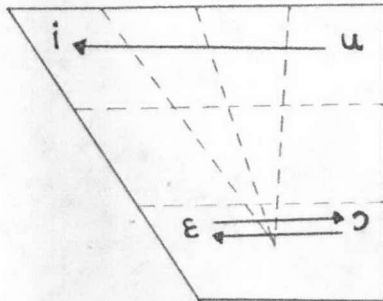
/phriə/	"มะพร้าว"
/piəʔ/	"พ่อ"
/kiəŋ/	"หนู"

/uə/ : เสียงสระเลื่อน [u^๑] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระปิด-หลัง-ปากห่อ [u^v <] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระกึ่งเปิด-กลาง-ปากไม่ห่อ [ə] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้ คือ /p t c k kh b d g m n ŋ s l j mb gl ʔn ʔj hm/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้ คือ /p t k ʔ n ŋ/ (ดูตารางที่ ๔๓-๔๕, ๔๗-๔๘, ๕๐ และ ๕๒ หน้า ๒๗๓-๒๗๕, ๒๗๗-๒๗๘, ๒๘๐, ๒๘๒) ตัวอย่างเช่น

/puə/	"ขอ"
/kuət/	"แก่"
/ʔjuəŋ/	"หมู่บ้าน"

๒. สระเลื่อนในระดับเดียวกัน

หน่วยเสียงสระประสมในภาษาละเวือะบ้านดงที่มีสัญลักษณ์เป็นสระเลื่อนในระดับเดียวกันมี ๓ หน่วยเสียง คือ /ui ɔɛ ɛɔ/ เป็นสระที่เลื่อนในระดับสระปิด ๑ หน่วยเสียง และเลื่อนในระดับสระกึ่งเปิด ๒ หน่วยเสียง สัญลักษณ์ของสระเลื่อนในระดับเดียวกันมีลักษณะดังแสดงไว้ในแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ ๓๑ แผนภูมิแสดงสัญลักษณ์ของสระเลื่อนในระดับเดียวกันในภาษาละเวือะบ้านดง

/ui/ : เสียงสระเลื่อน [uⁱ] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระปิด-หลัง-ปากทื่อ [u^ɰ] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระปิด-หน้า-ปากไม่ทื่อ [i] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบกล้ำต่อไปนี้คือ /p t k b m h w l phr khr ʔm ʔp/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้ายต่อไปนี้คือ /c ɲ h/ (ดูตารางที่ ๔๓, ๔๖, ๕๑ และ ๕๓ หน้า ๒๗๓, ๒๗๖, ๒๘๑, ๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

- /puɪ/ "คน (น.)"
- /wuɪc/ "คาบ"
- /ʔə'muɪh/ "ไม้ฟาก"

/ɔɛ/ : เสียงสระเลื่อน [ɔ^ɛ] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระกึ่งเปิด-หลัง-ปากห่อ [ɔ^ʷ] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระกึ่งเปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [ɛ^ʷ] หน่วยเสียงนี้สามารถปรากฏหลังพยัญชนะต้นเดี่ยวและควบคู่ไปนี้คือ /p t k ʔ th d g m s l r ɣl ʔd ʔm ʔl ʔj hm hr/ และสามารถปรากฏหน้าพยัญชนะท้าย /h/ (ดูตารางที่ ๔๓ และ ๔๓ หน้า ๒๗๓, ๒๘๓) ตัวอย่างเช่น

/kɔɛ/ "ฝ้าย"

/ʔmɔɛ/ "ขวาน"

/ʔdɔɛh/ "นิ้ว"

/ɛɔ/ : เสียงสระเลื่อน [ɛ^ɔ] ซึ่งเริ่มต้นที่เสียงสระกึ่งเปิด-หน้า-ปากไม่ห่อ [ɛ^ʷ] แล้วเลื่อนไปหาเสียงสระกึ่งเปิด-หลัง-ปากห่อ [ɔ^ʷ] หน่วยเสียงนี้จากข้อมูลทั้งหมดพบในคำเพียง ๑ คำเท่านั้น ซึ่งปรากฏหลังพยัญชนะต้น /t/ และหน้าพยัญชนะท้าย /ʔ/ (ดูตารางที่ ๔๔ หน้า ๒๗๔) คือ

/tɛɔʔ/ "เล็ก"

เมื่อพิจารณาการแจกแจงของหน่วยเสียงสระประสมในภาษาละเวือะบ้านดงทั้ง ๑๔ หน่วยเสียงที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว พบว่า หน่วยเสียงที่มีการปรากฏ มากที่สุดคือ หน่วยเสียงสระประสม /ai/ ส่วนหน่วยเสียงสระประสมที่มีการปรากฏ น้อยที่สุด คือหน่วยเสียงสระประสม /ɛɔ/ ซึ่งจากข้อมูลทั้งหมดพบในคำเพียง ๑ คำเท่านั้น แต่ผู้วิจัยวิเคราะห์ให้เป็นหน่วยเสียง เพราะพบคู่เทียบเสียงกับหน่วยเสียงสระอื่น เช่น

/tɛɔʔ/ "เล็ก"

/tɛiʔ/ "ตามไฟ"

/tɔʔ/ "กัน"

๕.๕ การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระในภาษาละเวือะบ้านดง

การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระในภาษาละเวือะบ้านดงสามารถแบ่งออกได้เป็นการแจกแจงในพยางค์รอง และการแจกแจงในพยางค์หลัก เช่นเดียวกับในภาษาละเวือะบ้านป่าแป๋ บ้านช่างหม้อ และบ้านอมพาย ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระที่สามารถปรากฏในพยางค์รอง และพยางค์หลักได้นั้น ผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น (ดูรายละเอียดในเรื่องโครงสร้างพยางค์ หน้า ๒๓๐)

ก. การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระในพยางค์รอง

การปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระในพยางค์รองนั้นสามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

C-	-V(C)	-ə	-a	-əm	-am	-ən	-an	-əŋ	-aŋ
	t-	+	-	-	-	-	-	-	-
c-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
k-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
ʔ-	+	+	-	+	-	+	-	-	+
m-	-	+	-	-	-	-	-	-	+
s-	+	+	-	-	+	-	+	-	-
l-	+	+	-	-	+	-	+	-	-
r-	+	+	-	-	+	-	+	-	-

ตารางที่ ๔๒ แสดงการแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระของภาษาละเวือะบ้านดงในพยางค์รอง

ข. การแจกแจงของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระในพยางค์หลัก

การปรากฏร่วมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระในพยางค์หลัก สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้ (การเรียงลำดับของตารางจะเรียงตามพยัญชนะท้ายของพยางค์ คือ /ø p t c k ʔ m n ŋ h/)

๕.๖ ข้อสังเกตเกี่ยวกับระดับเสียงสูง-ต่ำของคำหรือพยางค์

คำในภาษาละเวือะบ้านดงมีระดับเสียงสูง-ต่ำของคำแตกต่างกัน เช่นเดียวกับในภาษาละเวือะบ้านป่าแป๋ บ้านช่างหม้อและบ้านอมพาย ระดับเสียงสูง-ต่ำของคำหรือพยางค์ที่พบในภาษาละเวือะบ้านดงมี ๔ ลักษณะ คือกลาง-ระดับ สูง-ขึ้น กลาง-ตก กลาง-ขึ้น ระดับเสียงแต่ละลักษณะปรากฏในพยางค์แบบต่าง ๆ กันดังนี้

ก. เสียงกลาง-ระดับ [๒] จะปรากฏในพยางค์เปิด หรือพยางค์ปิดที่มีสระเป็นเสียงสระเดี่ยว หรือเสียงสระเลื่อน [i^๐ i^๑ u^๐] และมีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก ตัวอย่างเช่น

/mbɔ/	"ครกตำข้าว"	[^m bo: ๒ ๒]
/tiŋ/	"ลุง ป้า"	[ti ๒ ŋ ๒]
/cuəŋ/	"เท้า"	[təu ^๑ ŋ ๒]

ข. เสียงสูง-ขึ้น [๓] จะปรากฏในพยางค์ปิดที่มีสระเป็นเสียงสระเดี่ยวหรือเสียงสระเลื่อน [i^๑ i^๒ u^๑] และมีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกัก หรือเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ตัวอย่างเช่น

/loɔp/	"บ่อย"	[lo ^๑ p ^๓ ๓]
/kɪh/	"เกลือ"	[ki ^๑ h ๓]
/mɪəʔ/	"จง"	[mɪ ^๑ ʔ ๓]

ค. เสียงกลาง-ตก [๔] จะปรากฏในพยางค์ปิดที่มีสระเป็นเสียงสระเลื่อน [e^๑ a^๑ u^๑ o^๑ ɔ^๑ e^๒ a^๒ e^๓ a^๓ e^๔ a^๔ e^๕ a^๕] และมีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะนาสิก ตัวอย่างเช่น

/hmaim/	"เล็บ"	[^m h ^m a ^๑ i ^๑ m ๒]
/ʔloɔŋ/	"สุด ลิ่น"	[ʔlo ^๑ ɔ ^๑ ŋ ๒]
/təiŋ/	"ต้ม"	[tə ^๑ i ^๑ ŋ ๒]

ง. เสียงกลาง-ขึ้น [ɿ] จะปรากฏในพยางค์ปิดที่มีสระเป็นเสียงสระเลื่อน
 [eⁱ aⁱ uⁱ oⁱ ɔⁱ a^ɛ u^ɛ ɔ^ɛ ə^ɪ a^ɪ u^ɪ a^u o^u a^ɔ ɛ^ɔ] และ
 มีพยัญชนะท้ายเป็นเสียงพยัญชนะกัก หรือเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ตัวอย่างเช่น

/seiʔ/	"เทา"	[se ⁱ ʔɿ]
/pɔc/	"ถอด"	[pɔ ⁱ ʔɿ]
/puɛh/	"สว่าง"	[pu ^ɛ hɿ]

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าระดับเสียงสูง-ต่ำของคำในภาษาละเวือะบ้านดง
 มีลักษณะและการปรากฏเหมือนกันกับในภาษาละเวือะบ้านป่าแม่ บ้านช่างหม้อและบ้านอมพาย
 ทุกประการ การปรากฏของระดับเสียงทั้ง ๔ ลักษณะสามารถทำนายได้จากส่วนหลังของพยางค์
 ดังนั้น ระดับเสียงสูง-ต่ำของคำในภาษาละเวือะบ้านดงจึงไม่มีนัยสำคัญในภาษา เช่นเดียวกับ
 ระดับเสียงในภาษาละเวือะบ้านอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว